

Пульс школы

Мәктәп пульсы

махсус
чыгарылыш
2022 ел

Юбилеең котлы булсын, кадерле мәктәбем!

Син балкыйсың һәркем
күңелендә
И, кадерле, газиз мәктәбем!
Күпме сабый күңелен житә
яктыртырга,
Син кабызган утның яктысы.
Нурга күмсен иде гомереңне
Безнең гомерең дә балкышы.

..90 ел ул - кыска вакыт түгел,
Шатлыklarга күмгән еллар ул.
Авыр хезмәт нәтижәсе аша,
Уңышларга илткән юллар ул..
Мәктәбем, дип сиңа баш иябез,
Безнең белән бул гел янәшә.
Дан-шөһрәткә, хөрмәткә
төрәнеп,
Мәңге яшә, мәктәбем, яшьнә!

**Юбилеең мөбәрәк, килчәгең якты, укучыларың
ышанычлы булсын, кадерле мәктәбем!**

Бу санда:

- ◆ Тарих эзләрәннән...
- ◆ Өйрәтәләр мәктәпләрдә
- ◆ Мөгалимнәр эше давамлы булсын!
- ◆ Что такое ШУС?
- ◆ “Алтын каләм” әдәби-ижат түгәрәге сүз ала.

Тарих эзлэрэннән...

Мәктәбебез райондагы өлкән уку йортларының берсе. Быел аңа 90 ел.

Бу бинага күчкәннән дә быел ярты гасыр булды.

Интернационал урамындагы бер катлы ағач бинада, ике класслы башлангыч мәктәп буларак, Фатыйма апа Гыймранова житәкчелегендә 1932 нче елдан эшли башлый.

1938 нче елда жидееллык татар мәктәбе итеп үзгәртелә. 14 укытучыдан һәм 285 баладан торган мәктәпнең беренче директоры Фәйзи Әүхәдиев була. 1950 нче елда мәктәп Галактионов урамындагы бинага (46 нчы йорт) урнаша.

1955 нче елда татар урта гомуми белем мәктәбе була. Иң беренче чыгарылыш 20 укучыдан тора. Тора-бара укучылар саны арта, иркенрәк бина кирәк була башлый. 1972 нче елның февраль аенда Күпер урамында төзелгән өч катлы яңа уку йортында Валерий Малков житәкчелегендә Арчаның икенче урта мәктәбе уку елын дәвам итә.

Ун ел элек мәктәпкә капитал ремонт ясалды. Ә 90 еллык юбилеена мәктәбебез танымаслык итеп үзгәртелде, матди-техник базасы тагын да ныгыды, кабинетлар заман таләпләренә җавап бирерлек итеп җиһазландырылды. Биредә эшләүче һәркемгә уңай эш шартлары булдыру өчен директорыбыз Гөлһаз Гыйниатуллина бик зур тырышлык куя. Бүгенге көндә мәктәбебездә 661 бала белем ала, һәркемнең эчке халәтен тирән тоемлы белә торган 47 укытучы хезмәт куя. Укытучыларыбыз да, үзләрен көндәлек мөһкәмчәләрен бер читкә куеп, барлык уңайлыкларны булдырырга омтылалар.

Гел карап, хасиятләп, буяп-агартып торганга, яңа булып күренә мәктәбебез. Житәкчедән башлап мөгаллимнәргә кадәр һәммәсе бик тырыш. Бер бит кәгазь дә исаф ителми, макулатура тапшырыла, аннан кәргән акчаны, мәктәп яны кишәрлегендә үскән яшелчәне сатканнан кәргән керем мәктәп кирәк-яракларына тотыла.

Мәктәптә һәр укытучы төрле алымнар һәм методлар кулланып шәхес тәрбияләү максатын күздә тотса, аларны киләчәк тормышка эзерли. Ул балалар өчен укытучы гына түгел - киңәшче, ярдәмче, юл күрсәтүче. Авыр юлда тугры дуслар сайларга, аларны сакларга да укытучы өйрәтә. Баланы үзенә көчәнә йшандыру, аның барлык эшләренә булдыра алырдай шәхес икәнән күрсәтү дә укытучыга йөкләнә.

Өйрэтэлэр мәктәпләрдә

Балалардагы табигать биргән сәләтне ачу, үстерүне укучылар үзләренә төп бурычлары санап, хезмәт куялар. Төгәл фәннәргә тартылганнары да, гуманитар фәннәргә, йә булма-са, сәнгатькә, спортка өстенлек биргәннәре дә байтак булганлыктан, теләге булган һәр бала өчен түгәрәкләр эшли. «Физкультура һәм спорт», «Сәхнә» түгәрәгенә йөрүчеләр, «Күңелле тәнәфес» проектында катнашучыларны да билгеләп үтәргә кирәк. Күптән түгел республикабызның Яшьләр һәм спорт министрлыгы ярдәме белән үткәрелгән «Арча-уен» дип аталган спорт-күңел ачу ярышында катнашып, мәктәп командасы икенче урынны алып кайтты.

Монысын инде күмәк спортны үстерү белән беррәттән, яшьләргә сәламәт яшәү рәвешен күнекмәләрен биру.

Мәктәп укучыларының казанышлары «Яшь журналистлар» түгәрәгенә йөрүчеләрен даими күз уңында. Ун елга якын инде алар әлеге яңалыклар белән «Мәктәп пульсы» газетасы һәм сайт аша таныштырып баралар, фоторепортажлары һәм видеосюжетлары да күңелгә үтеп керерлек.

Әлеге түгәрәккә йөрүчеләр арасында журналист һөнәрен сайлаучылар да бар.

Мәктәптә эшләп килүче «Алтын каләм» әдәби-ижат түгәрәгенә йөрүче шигыри жанлы укучылар - үз ана телебездә ижат итеп, үзләрен нәкъ менә шул өлкәдә сынап карарга теләк белдергән балалар.

Бу уку елында оештырылган «Күңелле татар теле» түгәрәге укучыларга туган телендә арлашу мөмкинлегенә биреп калмый, ана телебезгә карата мэхәббәт тәрбияләүгә дә өлеш кертә.

Республикакүләм "Мөстәкыйль балалар" проектында мәктәпнең "Risk" отряды да катнаша. Бу балалар сәламәт яшәү рәвешен сайлывучылар һәм үзләре артыннан башкаларны да әйдиләр. Алар ел дәвамында төрле акцияләр үткәрәләр, Арча шәһәрәндәге төрле Яшьтәге халык арасында сәламәт яшәү рәвешен пропандыйлар. Алар арасында "Кызыл лента", "Сәламәт ана- сәламәт бала", "Елмаю бүләк ит", Сәламәт йөгөрү" акцияләре үтте.

«Игенчеләр көзен уңыш жыя, укучылар – язын», дип әйтә балалар. Әмма мул уңыш алу өчен аларга ел буена тырышып укурга кирәк, хезмәтләре дәресләрдә һәм имтиханнарда алган билгеләр белән генә бәяләнми. Алары да республика мәктәпләренә уртача күрсәткеченән түбән түгел. Һәр елны БДБны йөз баллга тапшырган укучыларыбыз булу, фән олимпиадаларында, бәйгеләрдә һәм спорт ярышларында катнашу да еллык уңышка өстәлеп тора.

Уку елы азагында сәләтле укучыларны һәм укучыларны зурлап бүләкләү матур традициягә әверелеп бара.

Мөгалимнәр эше дәвамлы булсын!

Мәктәптә һәр атна башында укучыларның бергә жыелып, Россия һәм Татарстан гимнары астында илебез һәм республикабыз эләмнәрен, алмашлап, яхшы укыган, теге яки бу бәйгедә, чарада катнашып, уңышка ирешкән укучылар кулына тапшыру - тагын да тырышып укырга, ватанпәрвәрләр булырга рухландыручы бер маяк.

«Барабанчылар» ансамбле районда бары бездә, «Яшь армиячеләр» отряды сафына баскан укучыларыбыз да байтак. Алар район күләмдә уза торган патриотик чараларда актив катнашалар.

Сугыш һәм тыл ветераннары белән очрашулар, «Солдатка хат» акцияләре үткөрү тәрбия чараларын төрләндерү булып тора. Соңгы вакы-

Әлеге тәрбия дәресенә сугыш чоры баласы, ветеран укытучы Рая апа Фәтхуллина һәм районның «Боевое братство – Хәрби туганлык» ижтимагый оешмасы рәисе Сергей Баһаутдинов чакырылган иде.

...Ветераннарның чыгышларын өлкән сыйныф укучылары тын да алмый тыңлый.

Уку йортының икенче катында тарих укытучылары көче белән оештырылган музейда бүген мәктәбебезгә кагылышлы байтак мәгълүмат табып була. Укучылар һәм аларның остазлары һәр мөһим чараны «Мәктәп елъязмасы»на теркәп бара. Бүген халкыбыз нинди уй-теләкләр, борчу-сөөнечләр яшәгәннен килчәк буыннар шул елъязмадан белер. Иң кунчылысы, мәктәбебездә өлкәннәр эшен лаеклы дәвам иттерүче булырдай яшь буын үсеп килә.

Узган ел «Үсеш ноктасы» үзәге булдырылды. Химия, физика, технология, биология фәннәреннән практик эшләр өчен жиһазлар, робототехникалар кайтарылды. Сбербанкның хәйрия фонды ярдәме белән мәктәп «Килчәккә кертем», «Шәхесне үстерүче белем бирү мохитын булдыру» программаларында катнашу хокукына ия булды. Шуңа бәйле рәвештә укучыларның махсус ял һәм ижат мәйданчыклары булдырылган. Боларның барысы да, ахыр чиктә, уку-укыту процессында укучы белән укытучы арасында күпер булдыру, ике якны тагын да якынайта төшү өчен эшләнелә. Мондый шартларда укучы яшь буын вәкилләренең тирән белем алачакларына, килчәктә яшь галимнәр, яңа геройлар үсеп чыгачагына нич тә шигебез юк.

90 ел элек әлеге мәктәптә укыган балалар белән бүгенге заман яшьләре арасында аерма бик зур шул. Теләгебез – илләр имин, мөгалимнәр эше дәвамлы булсын!

Что такое ШУС?

Аббревиатура ШУС расшифровывается как «Школьное ученическое самоуправление». Сейчас оно существует почти в каждой школе, а так же и в МБОУ «АСОШ2». Во главе ШУСа стоит президент, избираемый всеми работниками и учениками. В нашей школе глава совета контролирует деятельность сразу шести комитетов: министерство сми, образования и порядка, культуры, спорта, милосердия и ЮИД. У каждого из них есть свои обязанности.

Президент:

- Организовывает стратегическое планирование деятельности;
- Определяет повестку дня и председательствует на заседаниях;
- По согласованию с секретарем назначает министров;
- Оказывает помощь секретарю и министрам;
- Осуществляет контроль исполнения решений.

Секретарь:

- Предлагает президенту кандидатуры министров;
- Является заместителем президента, а в его отсутствие выполняет должностные обязанности главы;
- Проводит совещание министров и осуществляет их общий контроль работы;
- Организовывает работу по согласованию деятельности министерств.

Министерство СМИ:

- Содействует выпуску школьной газеты;
- Отвечает за информационное обеспечение работы;
- Отвечает за своевременное изготовление печатных поздравлений;
- Курирует информационную работу в классах;

Министерство образования и порядка:

- Анализ успеваемости учащихся 5-11 классов, ежемесячное подведение итогов, а также публикации в средствах школьной прессы;
- Кураторство учебной работы в классах;
- Разработка плана работы министерства;

Министерство культуры:

- Ответственной за проведение культурно – массовой работы;
- Участвует в организации всех культурно – массовых мероприятий и просветительских мероприятий в школе;
- Разрабатывает и предлагает на рассмотрение Президенту основных культурно – массовых мероприятий на год с указанием целей и задач.

Министерство спорта:

- Ответственны за проведение спортивной работы;
- Участвует в организации всех спортивно – массовых мероприятий в школе;
- Организовывает в школе проведение «Дней здоровья», товарищеских встреч с учителями и учениками по различным видам спорта;

Министерство милосердия:

- Привлекает внимание подрастающего поколения к нравственным понятиям "доброта", "помощь", "защита";

- Организовывает помощь нуждающимся и призывают к этому людей;
- Взаимодействуют с организациями, курирующими вопросами милосердия;

Министерство ЮИД:

Отряд юных инспекторов движения – это творческое объединение учащихся, которые помогают школе в организации работы по профилактике детского дорожно-транспортного травматизма, а также пропагандируют правила дорожного движения.

Министры, что стоят во главе этих групп, отдают все силы на решение вопросов, касающихся их деятельности. Все эти шесть комитетов тесно связаны друг с другом. На деле разделение обязанностей лишь формально. Ребята из ШУСа всегда поддерживают друг друга и стараются сделать так, чтобы ученики нашей школы чувствовали себя, как дома.

Школьное ученическое самоуправление- это то место, где дети могут проявить себя и показать все свои способности. Это не только работа в коллективе, это-маленькая семья.

В нашей школе 11 октября учителем физики Гараевой Дилярой Ягфаровной был проведен «Атомный урок», приуроченный ко Дню работника атомной промышленности.

На «Атомном уроке» были рассмотрены инновационные разработки в атомной промышленности, энергетики будущего, развитие безуглеродных технологий. Также учащиеся познакомились с источниками энергии на Земле, их влиянием на экологию планеты и альтернативными источниками энергии.

“Алтын каләм” әдәби-ижат түгәрәге

Бездә бүген зур бәйрәм

Бездә бүген зур бәйрәм
Бездә бүген зур бәйрәм-
Юбилей көне икән.
Мәртәбәле мәктәбемне
Котларга вакыт житкән.
Шатланышып жыелалар
Синдә укыган балалар.
Ныклы белем биргәнәң
Куанып туймый алар.
Киләчәккә нык карашлы,
Һәркайсы изге уйда.
Күпме буын тәрбияләп
Чыгардың туры юлга.

Жир –ананы килә саклыйсы.

Урман-таулар, болын-
кырлар аша,
Киләчәккә килә атлайсы...
Яшь буыңга насып
булсын байлык -
Жир–ананы килә
саклайсы.
Зәңгәр күлне иңләп
коенасы,
Саф һавасын килә
сулайсы...
Табигать бит нинди гүзәл
дөнъя -
Жир –ананы килә
саклайсы.
Табигать күк кеше гомере
дә,
Үтә язы, жәе, көз, кышы...
Һәр фасылың үзенә бер
яме
Жир –ананы килә
саклайсы.

Камилә Гарифжанова,
10 нчы сыйныф укучысы

Арча 2 нче номерлы гомуми
белем мәктәбендә эшләп килүче
“Алтын каләм” әдәби-ижат түгәрә-
генә шигырь укырга һәм сөйләргә
яратучы, үзләрен нәкъ менә шул
өлкәдә сынап караган укучылар
йөри. Алар язган шигырьләренң
тема төрлелегә әлегә чикле.
Әмма укучылар үз ижатларында
тарихи вакый-ганы берничек тә
чагыл-дырмый кала алмадылар.

Декабрь аенда Мәктәбебез
үзенә 90 еллык юбилеен
билгеләп үтәргә хәзерләнә.
Шушы уңайдан, түгәрәккә йөрүче
балалар, үзләре ижат иткән
шигырьләрен газета
укучыларыбызга тәкъдим итәләр.
Ижат юлын сайлаган һәр балага
киләчәктә уңыш-лар, каләмнәрен
ешрак тиб-рәтергә насып
булсын!

“Алтын каләм” әдәби-ижат
түгәрәге житәкчесе, **Гөлнара**
Мөбәрәкшина

Әй, мәктәбем, белем учагым

Әй, мәктәбем, белем учагым,
Тарихларга кереп каласың.
Жылышып кайчан
кайтсак та,
Колач жәеп каршы аласың.
90 ел ул — кыска вакыт
түгел,
Уңышларга күмгән еллар ул.
Авыр хезмәт нәтижәсе аша,
Белем хәзинәсен биргән шул.
Укытучыга бүген баш иябез,
Укучы белән Сөз гел янәшә.
Дан-шөһрәткә, хөрмәткә
төрөнәп,
Мәңге яшә, мәктәбем, яшьнә!

Казаным.

Әй, Казаным, нурлы жирем,
Матурлыктар синдәй кайда
бар?
Әкияттәй Кабан күлең
мәчетләрең -
Ниләр кирәк, монда бар да
бар...

Әллә каян чакырып тора
Нурлар чәчеп уку йортларың.
Һәрбер кеше искә алып
сөйли
Синдә булган тәүге
чакларың.

Сөембикә манарасы безне
Чакырып тора әйтеп азаның.
Мәңге яшә, һаман мәңге
балкы шулай,
Зур тарихлы горур Казаным!

Зөһрә Мусина,
10 нчы сыйныф укучысы

Редактор

учитель татарского языка и литературы Ибраева Р.Х.

Дизайнер - верстальщик

Алсу Минһажева

Фотокорреспондент

Ислам Мингазов

Корректор

Ранис Исмагилов

Редколлегия

Ислам Сафин

Адрес: ул. Мостовая, д.15.

Сайт: <https://edu.tatar.ru/arisk/sch2>

